

Věc C-299/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

11. dubna 2019

Předkládající soud:

Tribunale ordinario di Torino (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. března 2019

Žalobkyně:

Techbau SpA

Žalovaná:

Azienda Sanitaria Locale AL

Předmět původního řízení

Žaloba podaná společností proti místnímu zdravotnickému subjektu (orgán veřejné moci) za účelem dosažení zaplacení úroků z prodlení splatných ve výši stanovené vnitrostátní právní úpravou v oblasti opožděných plateb v obchodních transakcích (legislativní nařízení č. 231/2002 nebo podpůrně zákoník veřejných zakázek platný *ratione temporis*), přičemž tuto právní úpravu uvedený orgán veřejné moci považuje za nepoužitelnou na projednávanou situaci, jelikož smlouva s předmětnou společností je veřejnou zakázkou na smlouvu o dílo.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná podle článku 267 SFEU se týká možného nesouladu legislativního nařízení č. 231/2002, zejména čl. 2 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení se směrnicí 2000/35/ES, zejména s čl. 2 odst. 1 této směrnice, jelikož uvedené nařízení vylučuje z rozsahu své působnosti veřejné zakázky na stavební práce podle směrnice 93/37/EHS.

Předběžná otázka

Brání čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/35/ES takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 2 odst. 1 písm. a) legislativního nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002, který vylučuje z pojmu „obchodní transakce“ - který je chápán jako smlouvy, které „vedou, výlučně nebo převážně, k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu“ - a tedy z vlastní oblasti působnosti smlouvu o dílo, bez ohledu na to, zda veřejnoprávní nebo soukromoprávní, a zejména veřejnou zakázku na stavební práce ve smyslu směrnice 93/37/EHS?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích; zejména: článek 2.

Směrnice Rady 93/37/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce; zejména: článek 1.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích; zejména: bod 11 odůvodnění.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Legislativní nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002 „o provádění směrnice 2000/35/ES o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích“; zejména: články 1 a 2.

Legislativní nařízení č. 192 ze dne 9. listopadu 2012 „o změně legislativního nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002 určené k úplnému provedení směrnice 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích na základě čl. 10 prvního pododstavce zákona č. 180 ze dne 11. listopadu 2011“; zejména: článek 1.

Legislativní nařízení č. 163 ze dne 12. dubna 2006 „o zákoníku veřejných zakázek na stavební práce, služby a dodávky, kterým se provádějí směrnice 2004/17/ES a 2004/18/ES“.

Zákon č. 161 ze dne 30. října 2014, „kterým se upravují závazky vyplývající z členství Itálie v Evropské unii – Evropský zákon 2013-a“; zejména: článek 24.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Mezi Azienda Sanitaria Locale di Alessandria (dále jen „ASL“) a Techbau S.p.A. (dále jen „Techbau“) byla dne 29. dubna 2010 uzavřena smlouva na veřejnou zakázku v celkové hodnotě ve výši 7 487 719, 49 eur. Předmětem smlouvy je

Dodávka a montáž provozní jednotky „na klíč“ prostřednictvím modulárního systému prefabrikovaného pro Ospedale Santo Spirito di Casale Monferrato [nemocnice Santo Spirito v Casale Monferrato]. Podle zvláštní zadávací dokumentace služba poskytovaná podnikem spočívá: v dodání provozní jednotky složené z 6 operačních sálů, v realizaci nosné konstrukce, v projektování vypracovaného na základě technických specifikací požadovaných v zadávací dokumentaci, jakož i v provedení všech stavebních a instalačních prací nezbytných a souvisejících s dodáním.

- 2 ASL zaplatila smluvní odměnu, ale s výrazným zpožděním oproti lhůtám stanoveným ve zvláštní zadávací dokumentaci. Techbau vyčíslila úroky z prodlení, které považuje za splatné, ve výši 197 008,65 eur a za účelem dosažení zaplacení této částky podala žalobu.
- 3 Techbau se domáhá toho, aby byla ASL uložena povinnost zaplatit úroky z prodlení ve výši stanovené legislativním nařízením č. 231/2002, které byly vyčísleny výše, a podpůrně podle zákoníku veřejných zakázek platného *ratione temporis* (tedy legislativního nařízení č. 163/2006) ve výši 93 452,31 eur.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 4 ASL uvádí, že smlouva s Techbau je veřejnou zakázkou na smlouvu o dílo, a tudíž nespadá do působnosti legislativního nařízení č. 231/2002.
- 5 Techbau naopak uvádí, že podle kritéria převahy (dohodnutá odměna je ze 73 % přičitatelná dodávkám a z 27 % službám) by veřejná zakázka měla být kvalifikována ve svém celku jako zakázka na dodávky a služby, takže legislativní nařízení č. 231/2002 je jednoznačně použitelné.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Předkládající soud uvádí, že ASL výslovně nepochybnila zpoždění plateb namítané Techbau.
- 7 Pokud jde o povahu smlouvy mezi stranami, tak podle předkládajícího soudu se jedná o smlouvu o dílo a v tomto ohledu připomíná ustálenou vnitrostátní správní judikaturu, podle které se jedná o smlouvu na veřejnou zakázku nebo smlouvu o dílo v případě, že skutečným a převládajícím předmětem smlouvy je vytvoření *opus unicum* a dodávka materiálu je pouhým prvkem v rámci realizace díla.
- 8 Kromě toho předkládající soud uvádí, že, na základě posouzení zvláštní zadávací dokumentace připojené ke smlouvě, ASL požádal o podstatné a konkrétní úpravy díla, což je jasným znamením toho, že se jedná o smlouvu o dílo (nebo na stavební práce).
- 9 Legislativní nařízení č. 231/2002 by tedy na předmětnou smlouvu bylo použitelné.

- 10 Legislativní nařízení č. 231/2002, ve znění platném v rozhodné době, provádí do italského práva směrnicí 2000/35/ES.
- 11 Sporný bod se týká vymezení rozsahu působnosti výše uvedeného nařízení, přesněji předmětu smlouvy.
- 12 Rozsah působnosti legislativního nařízení č. 231/2002 se vztahuje „na veškeré platby, které jsou úhradou za obchodní transakce“ (čl. 1 odst. 1), kde „obchodními transakcemi“ se rozumějí „smlouvy, jakkoli pojmenované, mezi podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci, které vedou, výlučně nebo převážně, k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu“ (čl. 2 odst. 1 písm. a).
- 13 Předkládající soud zmiňuje různé vnitrostátní směry [Autorità garante per i Lavori pubblici (Úřad pro dohled nad veřejnými zakázkami), Autorità Nazionale Anti Corruzione (Národní úřad pro boj proti korupci), judikatura], podle kterých je legislativní nařízení č. 231/2002 nepoužitelné na smlouvu o dílo (bez ohledu na to, zda soukromoprávní nebo veřejnoprávní), přičemž uvádí, že s nimi nesouhlasí.
- 14 Toto tvrzení je podle jeho názoru neuspokojivé, neboť se snaží o vyvození významu „dodání zboží nebo poskytování služeb“ pro účely vymezení oblasti působnosti legislativního nařízení č. 231/2002 výlučně z ustanovení vnitrostátního práva a aniž by vzalo v úvahu, že legislativní nařízení č. 231/2002, jelikož jeho funkcí je provedení směrnice 2000/35/ES do italského právního řádu, musí být vykládáno podle významu, který má výraz „dodání zboží nebo poskytování služeb“ v unijním právním řádu.
- 15 Za tímto účelem předkládající soud analyzuje směrnicí 2000/35/ES a uvádí, že pojem „poskytování služeb“ musí být předmětem autonomního výkladu, který je směrnicí vlastní a je v souladu s unijním právem, a to za účelem určení toho, zda tento pojem smlouvu o dílo zahrnuje či nikoli.
- 16 Předkládající soud uvádí, že uvedená směrnice v čl. 2 odst. 2 pro účely vymezení pojmu „orgán veřejné moci“ odkazuje na další směrnice, zejména na směrnici 93/37/EHS, která se konkrétně týká veřejných zakázek na stavební práce.
- 17 Podle názoru předkládajícího soudu je zřejmé, že by neexistoval žádný důvod přijmout pojem „zadavatel“, který je stanoven směrnicí 93/37/EHS, pokud by smlouva o dílo (nebo na stavební práce) nesouvisela s pojmem „obchodní transakce“, který se týká „dodání zboží nebo poskytnutí služeb“, a tedy ani s právní úpravou opožděných plateb.
- 18 Předkládající soud rovněž odkazuje na směrnici 77/388/EHS, jejíž článek 2 podřizuje DPH „dodání zboží nebo poskytování služeb“ a na směrnici 2006/112/ES, přičemž uvádí, že nikdy nebylo zpochybňováno, že také smlouva o dílo spadá do působnosti DPH, zjevně jakožto poskytování služeb.
- 19 Podle předkládajícího soudu tyto argumenty vedou k přiměřeně věrohodnému výkladu článku 2 odst. 1 směrnice 2000/35/ES v tom smyslu, že pojem „dodání

zboží nebo poskytnutí služeb“ zahrnuje také smlouvu o dílo, bez ohledu na to, zda soukromoprávní nebo veřejnoprávní, a zejména veřejnou zakázku na stavební práce podle směrnice 93/37/EHS.

- 20 Předkládající soud rovněž posuzuje směrnici 2011/7/ES, zejména bod 11 odůvodnění, a z něj vyvozuje, že potvrdil rozsah působnosti právní úpravy proti opožděným platbám v tom smyslu, že výslovně zahrnuje také oblasti, které, ačkoli spadají pod pojem „dodání zboží a poskytnutí služeb“, členské státy mohly vyloučit z vnitrostátních právních předpisů.
- 21 V projednávané věci, vzhledem k tomu, že italská právní úprava provádějící směrnici 2000/35/ES (tedy legislativní nařízení č. 192/2012) jednoznačně nezahrnuje do rozsahu působnosti právní úpravy proti opožděným platbám také veřejnoprávní smlouvu o dílo, není tato vnitrostátní právní úprava v souladu s unijním právem.
- 22 Poté, co bylo proti Itálii zahájeno řízení o nesplnění povinnosti (EU PILOT/5216/13/ENTR), italský stát povinnost splnil zákonem č. 161 ze dne 30. října 2014 (zejména článek 24), který poskytl autentický výklad článku 2 odst. 1 písm. a) legislativního nařízení 231/2002, a z toho vyplývá, že nemůže být nadále sporné to, že smlouva o dílo nebo smlouva na stavební práce spadá do oblasti působnosti právní úpravy vyplývající z unijní právní úpravy proti opožděným platbám.
- 23 Předkládající soud nicméně uvádí, že jelikož zákon č. 161/14 podává výklad článku 2 odst. 1 písm. a) legislativního nařízení č. 231/2002, jak byl nahrazen článkem 1 odst. 1 písm. b) legislativního nařízení č. 192/2012, a jelikož tento zákon neobsahuje přesná a explicitní přechodná ustanovení, která by rozšířila rozsah působnosti zákona na smlouvy před vstupem posledně uvedeného zákona, který je předmětem výkladu, v platnost, není jasné, zda se čl. 2 odst. 1 písm. a) legislativního nařízení č. 231/2002 uplatní na veřejné zakázky na smlouvu o dílo uzavřené před 1. lednem 2013 (nebo výlučně na smlouvy uzavřené po vstupu legislativního nařízení č. 192/2012 v platnost, a tedy po 1. lednu 2013).
- 24 Ve světle výše uvedeného předkládající soud pro účely použití článku 2 odst. 1 písm. a) legislativního nařízení č. 231/2002 v souladu s unijním právem považuje za nezbytné určit, zda pojem „obchodní transakce“ uvedený ve směrnici 2000/35/ES zahrnuje smlouvu o dílo, bez ohledu na to, zda veřejnoprávní nebo soukromoprávní, a zejména veřejnou zakázku na stavební práce podle směrnice 93/37/EHS.